

BARN RÄTTSDAGARNA

16-17
APRIL
2013

TEMA: Barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande

Barnrättsdagarna är en årlig mötesplats för alla som vill utveckla sig och sitt arbete inom barnrättsområdet. Alla med ett och samma fokus:
Att förverkliga barnkonventionen

Barnrättsdagarna arrangeras av:

Barnrättsakademin

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

I samarbete med:

ÖREBRO

Om utmaningen att förverkliga barnkonventionens artikel 12

TEMA: Artikel 12 i barnkonventionen är en av de grundläggande principerna och slår fast att barn och unga har rätt att komma till tals och få sina åsikter beaktade. Tillsammans med de övriga grundprinciperna i barnkonventionen skapas en syn på barn som utgår från att barn och unga är fullvärdiga individer med unika kunskaper och erfarenheter som ska bemötas med respekt. Staten, inklusive regering, riksdag, statliga myndigheter, landsting/regioner och kommuner, har ansvar för att öka barns och ungdomars möjligheter till delaktighet och inflytande. Att skapa sådana möjligheter handlar om att barns och ungas perspektiv tas tillvara när styrdokument formuleras, verksamheter och insatser planeras, genomförs och följs upp samt i det individuella mötet mellan barn och vuxna.

16-17
APRIL
2013

BARNRÄTTSDAGARNA 2013: kommer att beröra spänningsfältet som kan uppstå mellan rätten till skydd och rätten att göra sin röst hörd. Andra aspekter är inflytande med hänsyn till ålder och mognad och etiska frågor. En viktig frågeställning är hur det egna förhållningssättet och agerandet påverkar arbetet med barns och ungas delaktighet och inflytande. Ungdomar från organisationerna Svea och Fanzingo kommer att bidra till att ge perspektiv på frågorna.

UTBYTE AV KUNSKAPER: Vi kommer att få ta del av forskare, specialister och praktiker med kunskap och erfarenhet i frågan. Vi kommer också att utgå ifrån deltagarnas egna kunskaper inom området och ge mycket utrymme för diskussion och erfarenhetsutbyte. Arbetssätt, metoder och verktyg kommer att presenteras och diskuteras.

SEMINARIERNA: En viktig del av programmet utgörs av seminarier som ger deltagarna en fördjupad kunskap inom ett område. Seminarierna syftar till att ge deltagarna en möjlighet att fördjupa sig inom ett antal områden och ge nya idéer om man hur man själv kan arbeta vidare med hjälp av konkreta metoder och verktyg. För mer information om seminarierna hänvisar vi till www.barnrattsdagarna.se

POSTERS: Under Barnrättsdagarna 2013 kommer vi belysa olika perspektiv på barn och ungdomars rätt till inflytande och delaktighet i sin vardag och i utsatta situationer. Har du eller din verksamhet något projekt, utvecklingsarbete eller forskning som berör ämnesområdet välkomnar vi poster presentationer. Under konferensen kommer det avsättas tid för att

ta del av posters. De ansvariga står vid sin poster och gör en kort muntlig presentation av materialet, samt är beredd att svara på frågor och diskutera med de som kommer och vill ta del av materialet.

INTERAKTIVA SESSIONER: Nytt för Barnrättsdagarna 2013 är att vi nu satsar på att öka interaktiviteten och det egna deltagandet i kunskapsutbytet. Vi är övertygade om att det finns en stor mängd kunskap bland deltagarna. Under hela Barnrättsdagarna och två specifika pass i programmet kommer vi tillsammans reflektera och utbyta tankar och erfarenheter kring barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande.

UTSTÄLLARE: För första gången öppnar vi upp och tar emot anmälningar till utställningsplatserna. Ni har möjlighet att visa material från er verksamhet som rör barn och unga och anknyter till konferensens tema och innehåll som i år är barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande. Utställningsplatserna är begränsade, så för att vara säkra på att få en plats, anmäl er snarast. För mer information se www.barnrattsdagarna.se

SVEA OCH FANZINGO: Föreningen Fanzingo som driver mediehuset FANZINGO – en oberoende professionell plattform för unga personer som vill nå ut med sina idéer och tankar: i radio, genom film & tv och i skrift kommer att vara engagerade i årets Barnrättsdagar tillsammans med Sveriges elevråd – SVEA som är en samarbetsorganisation av och för elevråd i övre grundskolan och gymnasiet och en av Sveriges största ungdomsorganisationer. www.fanzingo.se och www.svea.org

PROGRAM

Tisdag 16 april

10.00 Barnrättsdagarna 2013 startar

Barn har rätt att vara delaktiga i beslut som berör dem. Vem kan tillgodose den rättigheten? Barn i olika åldrar ger oss medskick inför starten av Barnrättsdagarna 2013!

10.15 Barn- och äldreminister Maria Larsson öppnar Barnrättsdagarna 2013

10.40 Arrangörerna hälsar välkommen

Fredrik Malmberg, barnombudsman, Bodil Långberg, chef för Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Jessica Jonsson, universitetslektor Barnrättsakademin.

10.45 Barn och unga har rätt att komma till tals

I Barnombudsmannens uppdrag ingår bland annat att skapa möjlighet för barn och unga att komma till tals hos beslutsfattare, hitta modeller och metoder för inflytande och delaktighet och särskilt uppmärksamma barn i utsatta situationer. Barnombudsman Fredrik Malmberg om barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande i Sverige enligt barnkonventionen.

11.00 Inte bara morgondagens medborgare

Om samhällsengagemangets utveckling i tonåren Forskares bild av ungas samhällsengagemang är vanligen att det är lågt, enhetligt men stabilt över tid. Men så är det inte alls, visar en av de största studier som idag pågår av ungas engagemang. Man kan urskilja fyra olika ungdomsgrupper vars engagemang utvecklas i olika riktningar under ungdomsåren: de desillusionerade, de oengagerade, de aktiva och de som är "standby-medborgare". Den här studien ger mer nyanserade och realistiska svar på frågan hur man "rekryterar" unga aktiva medborgare. Erik Amnå, professor, Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap, Örebro Universitet.

11.20 Barnets rätt till inflytande: från 0-18 år

Barnkonventionens artikel 12 ger varje barn som är i stånd att bilda egna åsikter inte bara rätten att uttrycka dessa – utan att också bli tagen på allvar. Men konventionen säger också att barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till dess ålder och mognad. Gerison Lansdown kommer att förklara Barnrättskommitténs tolkning av artikel 12 och hur man kan förstå rätten till inflytande utifrån barnets ålder och mognad – från 0 till 18 år. Föreläsningen hålls på engelska av Gerison Lansdown och i interaktion med representanter från Sveriges Elevråd, SVEA.

12.15 Lunch och postersession

14.00 Valbara seminarier som fördjupar frågeställningar kring barnets ökande inflytande "i takt med stigande ålder och mognad"

Se sidan 5 för mer information

15.00 Kaffe och posters

15:30 Interaktiv session i kongresshallen

Tillsammans reflekterar och utbyter vi tankar om den kunskap som inhämtats under dagen kring barns delaktighet och inflytande utifrån ålder och mognad. Sveriges Elevråd, SVEA, leder sessionen.

17.15 Slut för dagen

19:00 Buffémiddag

PROGRAM

Onsdag 17 april

08.30 I morgonsoffan – intryck, reflektioner och slutsatser från gårdagen

---

Fredrik, Bodil och Jessica reflekterar över gårdagen och introducerar dagens arbete. Moderator Martin Björgell intervjuar.

08.45 Interaktiv session i kongresshallen

En interaktiv session då vi tillsammans ges en möjlighet att reflektera och utbyta tankar om hur barns och ungas delaktighet och inflytande kan genomföras i praktiken. SVEA leder oss igenom sessionen.

10.00 Kaffe och posters

10.30 Valbara seminarier som förmedlar konkreta verktyg och metoder

---

Se sidan 6 för mer information. OBS varje seminarium innehåller två programpunkter.

12.00 Lunch och posters

13.00 Behrang Miri

Behrang Miri är grundare av och den drivande kraften inom RGRA – Rörelsen Gatans röst och Ansikte, en ungdomsrörelse som arbetar med att fånga upp ungdomar, främst i miljonprogramsområden och ge dem verktyg för att uttrycka sig och skapa en plattform för att nå ut med sina åsikter och budskap. Behrangs arbete inom strategisk kommunikation med kopplingar till sub- och ungdomskulturer, mångfald och interkulturell kommunikation har varit ett stort bidrag till många lyckade projekt och satsningar.

13.30 Barns och ungas arenor för delaktighet och inflytande

Fanzingo presenterar hur de arbetar och vad som är viktigt att tänka på för vuxna som ska ta emot ungas budskap. Var och hur gör barn och unga sina röster hörda och blir de lyssnade till? Frågeställningar som; hur och var kommunicerar barn och unga när de vill göra sin röst hörd; hur och var kommunicerar vuxna med barn och unga när de vill göra dem delaktiga, kommer att diskuteras och belysas. Luis Lineo, verksamhetsledare Mediehuset Fanzingo

14:00 Panel med unga

Ylva Mårtens leder ett samtal baserat på frågor och aspekter som har dykt upp under Barnrättsdagarna. Mer information om panelen läggs ut löpande på webbplatsen www.barnrattsdagarna.se

14.30 Avslutning

Ungdomar från Fanzingo som har dokumenterat konferensen presenterar vad de har sett under dagarna tillsammans med arrangörerna.

15.00 Slut med kaffe to go

Seminarier 16 april

1. RÄTTSLIGA PERSPEKTIV PÅ BARNES DELAKTIGHET

Barn har rätt att få vara delaktiga och komma till tals i frågor som rör dem själva, det framgår både av Barnkonventionen och på flera håll i den svenska lagen. Vid seminariet presenteras frågan om barns delaktighet ur flera perspektiv. Bl.a. lyfts frågan om barns deltagande genom ombud i socialtjänstens barnavårdsarbete, barns delaktighet i vårdnadsfall samt barns delaktighet och rättigheter i skolan. Seminariet inleds med fyra presentationer och avslutas med en paneldiskussion där seminarieåhörarna uppmanas delta i diskussionen.

w Seminarieledare: Barnrättscentrum, juridiska fakulteten Stockholms universitet, Gästlektor i processrätt Anna Kaldal med flera

2. DET VÄSTERLÄNDSKA BARNDOMSBEGREPPET – HINDER ELLER MÖJLIGHET FÖR BARNES DELAKTIGHET?

Våra föreställningar om barn och barndom är många och motsägelsefulla. De får direkta konsekvenser för barns liv och påverkar hur vi ser på människor i andra åldrar. Föreläsningen handlar om det komplexa västerländska barndomsbegreppet och vad detta begrepp gör med såväl "barndomen" som "vuxendomen", samt försöker besvara frågan: Hur kan våra barndomsbegrepp förhindra eller möjliggöra barns delaktighet?

w Seminarieledare: Barbro Johansson, docent i etnologi och forskare vid Centrum för konsumtionsvetenskap, Handelshögskolan, Göteborgs universitet.

3. HOW RELEVANT IS AGE TO CAPACITY IN CHILDREN? CULTURAL PERSPECTIVES ON CHILDREN'S PARTICIPATION (PÅ ENGELSKA)

The CRC states that the exercise of rights by children on their own behalf must be recognised in accordance with their 'evolving capacities'. However, there is no global consensus as to the ages at which children's capacities develop: indeed, there is a significant body of evidence to suggest that capacities are directly linked to children's individual life experiences. This seminar will explore the extent to which the social, economic, cultural environment and expectations with which a child grows up impacts on both the acquisition of capacity and its recognition. It will examine the implications of these factors for the exercise of rights.

w Seminarieledare: Gerison Lansdown, International child rights advocate

4. OMSORGS- OCH DELAKTIGHETSPERSPEKTIV – FINNS DET EN MOTSÄTTNING?

I barnkonventionen finns en ambivalens i synen på barns rätt till delaktighet. Särskilt när det gäller utsatta barn har många sett delaktighet som problematisk. Genom konkreta exempel från socialtjänstens arbete med barn diskuteras förhållandet mellan delaktighet, skydd och omsorg om utsatta barn.

w Seminarieledare: Elisabeth Näsman, professor i sociologi, Uppsala Universitet

5. ÅLDERSMAKTSORDNINGEN

Ung&Dum tar under seminariet upp det som ingen annan vill sätta ord på, att ålder handlar om makt. Likt andra maktordningar som kön, etnicitet eller sexualitet, ges en grupp människor fördelar och privilegier på en annan grupps bekostnad. Ung&Dum talar om åldersmaktordningen, där barn och unga systematiskt underställs vuxna, där de vuxna ges samhälleliga fördelar på barn och ungas bekostnad.

w Seminarieledare: representanter från projektet "Ung&Dum" (arvsfondsprojekt som drivs av SVEA, Rädda barnens ungdomsförbund och centrum mot rasism).

6. BARN SOM UPPLIVER VÅLD I HEMMET – AKTÖRSKAP, ÅLDER OCH MOTSTÅND

Seminariet utgår ifrån den nya boken 'Våld i hemmet, barns strategier', som baserar sig på 25 intervjuer med barn och ungdomar vars mammor har sökt skydd och hjälp på kvinnojourer. Genom barnens berättelser får seminariedeltagarna en bättre förståelse av hur barn upplever våld, liksom av hur barn agerar på olika sätt före, under och efter våldsepisoderna. Fram träder bilden av aktiva och ansvarstagande barn, men också rädda och ensamma barn. Åldern kan förstås som av betydelse för barnens upplevda handlingsmöjligheter, men inte som ett hinder.

w Seminarieledare: Carolina Överlien, Fil.Dr., Forskare vid Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS), Oslo, Norge

Seminarier 17 april

1. BARNS RÄTT TILL DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE I FÖRSKOLAN/GRUNDSKOLAN

A. Barns inflytande i förskolan – Varför det? Vill vi vuxna att barn ska komma till tals och ha en röst på riktigt? Barns demokratiska utveckling förutsätter att de får utrymme och respekt för sina egna initiativ och handlingar. Därmed får barnen också möjlighet att ta ansvar för dessa. De intressen och behov som barnen själva på olika sätt ger uttryck för, ska ligga till grund för utformningen av den pedagogiska verksamheten i förskolan.

w Seminarieledare: Elisabeth Arnér, fil. lic. och förskollärare.

B. Elevinflytande NU! Detta seminarium handlar om varför vi behöver prata skoldemokrati istället för elevdemokrati, om varför elevinflytande med rätt ingångsvärde underlättar personalens arbete och hur vi undviker de vanligaste fallgroparna i arbetet mot en mer demokratisk skola.

Seminarieledare: representanter från SVEA.

2. BARNS RÄTT TILL DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE I DEN SOCIALA BARNAVÅRDEN

A. Hur har jag det? Hur var dagens samtal? – skattning av insats och allians. Med hjälp av enkla åldersanpassade skattningsskalor får barn/unga beskriva hur man har det och hur det har varit sedan förra mötet samt att skatta dagens möte med socialtjänsten. Under vintern 2012 har ett antal socialsekreterare, fått information om skattningsskalor och fått möjlighet att använda dessa som en del i arbetet med ökad delaktighet.

w Seminarieledare: Lis Palm, FoU strateg, Fyrbodals kommunalförbund, Annica Johansson och Elinor Ekenskär, Uddevalla kommun.

B. Att göra barns röster hörda! Presentation av Västerorrlands modell och det arbete som pågår i kommunerna med att lyssna på barn och ta tillvara deras erfarenheter och kunskap om mötet med socialtjänsten. Erfarenheter och kunskap som man sedan använder för att utveckla verksamheten.

w Seminarieledare: Birgitta Gardemyr, utvecklingsledare BoU, Kommunförbundet FoU Västerorrland.

3. BARNS RÄTT TILL DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

A. Små barns delaktighet i hälso- och sjukvården. Ett sätt att främja barns delaktighet inom hälso- och sjukvård är att utforska barnets eget perspektiv. Seminariet inleds med en presentation av forskning som visar hur barn förhandlar med BVC-sjuksköterskor vid sina hälsobesök som ett sätt att göra sig delaktiga. Därefter förs en diskussion kring hur denna kunskap kan bidra till utveckling av tänkbara verktyg och modeller som kan hjälpa vårdpersonal att främja barns delaktighet.

w Seminarieledare: Maria Harder, Distriktsköterska, Medicin Doktor och Lektor vid Akademien för Hälsa Vård och Valfärd och Staffan Janson, barnläkare och professor vid Barnrättsakademien, Örebro universitet

B. Är barn också anhöriga? Barnhusets utvecklingsarbete BRA – Barns, Rätt som Anhöriga, handlar om att ta fram en modell för att göra verkstad av den rätt till information, råd och stöd som barn har när de är anhöriga till föräldrar med psykisk sjukdom, missbruk av alkohol eller andra droger, allvarlig fysisk sjukdom eller skada.

w Seminarieledare: Åsa Lundström Mattsson, Titti Schönbeck projektledare från Barnhuset m.fl.

4. BARNS RÄTT TILL DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE I RÄTTSPROCESSER

A. Tyresömodellen Tyresös målsättning med ungdomar som är dömda till ungdomstjänst är att det utmätta straffet ska beröra och hjälpa den unge och hans/hennes vårdnadshavare att göra sig medveten och ta ansvar för det man gjort. Vi tycker att det är den unges rätt att få stöd av sina vårdnadshavare. Detta görs genom att ta med vårdnadshavare i programmet. En stor del av straffet består av det oavlönade arbetet där det är viktigt att den unge får stöd av en av oss utbildad handledare och att arbetsuppgifterna upplevs som meningsfulla.

w Seminarieledare: Per Åke Lektér, leg psykolog/leg psykoterapeut/handledare samt Therese Bergsell, socionom.

B "Ett fredat rum" – En samverkansmodell för individuellt stöd till barn i vårdnadstvister. Rädda Barnens centrum för barn och ungdomar i utsatta livssituationer har utvecklat en modell för stöd och behandling till barn som lever i svåra familjerättsliga konflikter. Modellen utgår bl a från anknytnings- och systemteori och syftar till att erbjuda en individuellt utformad insats där barnets reaktioner, synpunkter och frågor kan bearbetas samtidigt som barnets rätt till integritet och skydd i en svår situation värnas. Modellen innebär en nära samverkan och samarbete mellan barnets behandlare och familjerätt eller socialtjänst

w Seminarieledare: Tobias Sunnerfjell, kurator, Malin Österberg, projektledare och Anna Norlén, verksamhetsledare.

5. ALLA BARN HAR RÄTT TILL DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE!

Barn och unga med funktionsnedsättning är de barn som ofta inte är delaktiga i planering och beslut som berör dem. Barns och ungas inflytande bidrar till effektivare samhällsstöd, det argumenterar barn, unga, handläggare, forskare, kommunpolitiker och förvaltningschefer för i nyproducerade kortfilmer.

På seminariet får vi ta del av barns och ungas röster om varför "jag" är på korttidshem, en LSS-insats. Christina Simeonov från Motala kommun berättar om hur kunskap kan skapas av barn, unga och vuxna tillsammans.

Tove Söderqvist Dunkers presenterar resultat från projektet "Delaktighet för elever med funktionsnedsättning".

w Seminarieledare: Ann-Marie Stenhammar, projektledare "Delaktiga barn och unga". Medverkande: Christina Simeonov, Motala kommun, Erika Nydahl, journalist och Tove Söderqvist Dunkers från Specialpedagogiska skolmyndigheten.

6. UNGA LAGÖVERTRÄDARES RÄTT TILL DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

A. Att vara ung, inlåst och frihetsberövad Barnombudsmannen har lyssnat på unga som är misstänkta för brott och frihetsberövade. Ungdomarna ger en bild av sin verklighet i arrest och häkte och alla vi som arbetar med barn och unga och som har makt att förändra har nu möjlighet att ta del av denna erfarenhet. På seminariet återger vi ungdomarnas synpunkter och funderingar. Vi presenterar också Barnombudsmannens förslag till åtgärder för att stärka frihetsberövade ungdomars rättigheter.

w Seminarieledare: Representanter från Barnombudsmannen

B. En kontraproduktiv brottmålsprocess Barn misstänkta för brott kan, liksom vuxna, bli föremål för utredning av brott och tvångsmedel, som t.ex. häktning. Någon skillnad mellan barn och vuxna finns inte heller vid lagföring i domstol, trots att barn skiljer sig från vuxna i ålder, mognad och erfarenhet. Är det en rättssäker och optimal process som står i överensstämmelse med Barnkonventionen eller finns det bättre alternativ?

w Seminarieledare: Kerstin Nordlöf, Professor, Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete, Örebro universitet.

Praktisk information

16-17 APRIL
I KONGRESS-
HALLEN PÅ
CONVENTUM
I ÖREBRO

DATUM OCH TID

Barnrättsdagarna genomförs den 16-17 april 2013 i kongresshallen på Conventum i Örebro.

Registreringen öppnar kl. 08:30 den 16 april, vid registrering serveras kaffe med smörgås.

Inviqning av Barnrättsdagarna sker klockan 10:00 i kongresshallen, Conventum.

PLATS

Conventum ligger centralt i Örebro, cirka 15 minuters promenad från centralstationen. Adressen till Conventum Kongress är Fabriksgatan 17-19, 702 22 Örebro.

KOSTNAD

Avgiften för att delta på Barnrättsdagarna är 2 100 kr exkl. moms. Efter den 15 januari höjs avgiften till 2 500 kr exkl. moms.

Studenter och ungdomar betalar endast 500 kr ink. moms. OBS begränsat antal platser.

Betalning sker mot faktura. Fakturan skickas till den adress du anger vid anmälan.

ANMÄLAN

Sista dag för anmälan är 15 mars 2013. Anmälan är bindande. Om du får förhinder har vi ingen möjlighet att återbetala avgiften, men du kan skicka en annan representant. Anmälan kan endast göras via www.barnrattsdagarna.se

POSTERS

Vi tar emot posteransökningar senast den 15 mars till posters.brdagarna@live.se

För mer information se www.barnrattsdagarna.se

UTSTÄLLARE

Hyra av utställningsplats är 10 000 kr ex moms för 2 dagar och gäller för 1 person. Frågor och anmälan sker till utstallarebrdagarna@live.se eller se www.barnrattsdagarna.se för mer information.

LOGI

Logi ingår inte i anmälningsavgiften. Deltagarna ansvarar själva för bokning och betalning av logi. Information om tillgängliga hotell finns på Barnrättsdagarnas hemsida www.barnrattsdagarna.se

PERSONUPPGIFTER ENL. PUL

I och med att du anmäler dig till konferensen, kommer dina personuppgifter att förvaras i en databas i enlighet med personuppgiftslagen (PUL).

FRÅGOR OM PRAKTISK INFORMATION

Var god kontakta: Camilla Marberg, Barnrättsakademin camilla.marberg@oru.se

